

Memòria de gestió del Parc Natural de Mondragó 2018



Presentació

El Parc Natural de Mondragó fou declarat mitjançant el Decret 85/1992, de 18 de novembre, modificat pel Decret 39/2002, de 15 de març. Així mateix, el seu Pla d'Ordenació dels Recursos Naturals de Mondragó (PORN) s'aprovà per acord del Consell de Govern de dia 10 de setembre de 1992.

El territori que conforma el Parc Natural Mondragó es troba inclòs íntegrament dins la zona d'especial conservació (ZEC) i dins la zona d'especial de protecció per a les aus (ZEPA) denominats ES0000145 Mondragó. Per tant, formen part de la Xarxa Natura 2000 a les Illes Balears, que deriva de la Directiva 92/43/CEE, d'Hàbitats.

La memòria de gestió és el document on queden reflectides les dades, resultats i conclusions més significatives dels diferents programes i projectes desenvolupats durant l'any en un espai natural protegit.

Es denominen programes aquelles activitats de gestió continuada al llarg del temps, generalment poc variables d'any en any. Per altra part, els projectes són conjunts d'actuacions puntuals, amb un objectiu identificat i concret, que s'assoleixen en un termini de temps determinat i generalment curt (un o pocs anys), en contraposició als programes, que tenen objectius a llarg termini o de durada indeterminada.

L'objectiu prioritari d'aquesta memòria és reunir en un document la informació rellevant de gestió realitzada durant el 2018 en el Parc Natural de Mondragó. És important la utilitat interna d'aquest document pels gestors de l'espai en vistes a millorar la gestió de cara al futur.

Seguidament es passen a enumerar les actuacions i conclusions més significatives dels programes i projectes inclosos en les 10 àrees de gestió que conformen el present document.

Sumari

1. Junta rectora i equip de gestió del Parc	
1.1 Junta Rectora	6
1.2 Equip de gestió	6
2. Balanç econòmic 2017	
2.1 Estat de despeses 2017	9
2.2 Estat d'ingressos 2017	10
3. Actuacions	
3.1 Àrea de gestió per a la conservació	
3.1.1 Programa de prevenció d'incendis i sanitat forestal	13
3.1.2 Programa de conservació de la flora i la vegetació	13
3.1.3 Programa de conservació de la fauna	14
3.1.4 Programa de gestió agrícola	14
3.1.5 Programa de control d'espècies al·lòctones	14
3.1.6 Programa de conservació del sistema dunar de s'Amarador	15
3.1.7 Projecte de restauració ambiental de la zona de ses Fonts de n'Alis	16
3.1.8 Projecte de condicionament dels elements etnològics d'interès interpretatiu associats a l'itinerari de s'Hort d'en Metge	18
3.1.9 Projecte "Protegim la riquesa cultural i etnològica del Parc Natural de Mondragó"	18
3.2 Àrea de desenvolupament socioeconòmic	
3.2.1 Programa de col·laboració amb institucions i propietaris	22
3.2.2. Projecte de recerca aplicada i participativa en el context del Parc Natural de Mondragó "Engrescats amb Mondragó"	22
3.3 Àrea d'ús públic	
3.3.1 Programa d'informació i atenció al públic	25
3.3.2 Programa de publicacions	27
3.3.3 Programa de senyalització	27
3.3.4 Programa de millora de la mobilitat al Parc	28
3.3.5 Programa d'interpretació i educació ambiental	28
3.3.6 Projecte de disseny de material didàctic	30
3.3.7 Programa d'agenda d'activitats	31
3.3.8 Estudi de la capacitat de càrrega del Parc	32
3.3.9 Projecte de servei de millora de l'ordenació i l'ús públic	32
3.3.10 Projecte de seguiment del funcionament dels aparcaments del Parc	33
3.4 Àrea d'investigació i seguiment	
3.4.1 Programa de seguiment de paràmetres meteorològics	36
3.4.2 Programa de seguiment d'hàbitats i espècies	37
3.4.3 Programa de seguiment de les aigües dels estanys	39
3.4.4 Programa de manteniment de la base de dades de biodiversitat	39
3.4.4 Programa de foment de la investigació	41
3.5 Àrea de participació	
3.5.1 Programa de comunicació	43

3.5.2 Programa de voluntariat	46
3.5.3 Programa de Junta Rectora	48
3.6 Àrea de manteniment	
3.6.1 Programa de manteniment general	50
3.7 Àrea de vigilància	
3.7.1 Programa de vigilància	54
3.8 Àrea d'administració	
3.8.1 Programa de despeses corrents	56
3.8.2 Programa de gestió administrativa	56
3.8.3 Programa de la botiga del centre d'informació	57
3.9 Àrea de planificació	
3.9.1 Programa d'instruments de planificació	58
3.10 Àrea d'avaluació	
3.10.1 Programa d'avaluació	58

1 Junta Rectora i equip de gestió del Parc

1.1 Junta Rectora

La Junta Rectora és l'òrgan de participació on es troben representats tots els sectors implicats en la gestió, conservació i altres activitats relacionades amb el Parc.

Durant l'any 2018 s'ha realitzat una Junta Rectora ordinària dia 26 de juny i una Junta Rectora extraordinària dia 25 de setembre.

1.2 Equip de gestió

Director

Tomàs Bosch Llull

Tècnica d'espais naturals

Maria de Gràcia Salas Bas

Educadors ambientals

Gabriel Payeras Grau

Jordi Amengual Català

Informadores

Alicia Fraile Pérez

Llúcia Hernández Lorenzo

Auxiliar administrativa

Joana Vicens Lladó

Brigada de conservació

Bibià Belmar Cirer (capatàs)

Rafel Mateu (treballador de biodiversitat)

Eloïna Ribas Cerdà (treballadora de biodiversitat)

Brigades forestals

Personal de suport de brigades diferents del departament d'Espais Naturals de l'Institut Balear de la Natural (fora de la temporada d'incendis) i puntualment personal del departament de logística.

Agent de medi ambient

Xisco Ribas

A més d'aquest equip, també s'ha contractat personal externament per realitzar determinades tasques i ha intervingut personal de la Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori.

2 Balanç econòmic 2018

2.1 Estat de despeses

Durant l'any 2018 s'han invertit al Parc Natural de Mondragó 97.970 € (sense comptabilitzar les despeses de personal ni despeses corrents).

La següent taula mostra les despeses efectuades per àrees de gestió al 2018, tant les corresponents a IBANAT (facilitades pel seu Departament econòmic) com les corresponents a la Direcció General d'Espais Naturals i Biodiversitat, comparades amb les quantitats pressupostades en el corresponent programa anual:

Àrea de gestió	Pressupost DG	Pressupost Ibanat	Pressupost altres entitats (*)	Despeses DG	Despeses Ibanat	Despeses altres entitats
Conservació	15.000	3.900	74.350	5.436	1.360	18.524
Desenvolupament socioeconòmic	3.000	0		3.270		
Ús públic	32.000	5.000		32.437	5.628	
Investigació i seguiment	8.000	3.000		5.468	3.032	
Participació	0	100		239		
Manteniment	100.000	25.000		1.181	11.111	
Administració	0	8.000		318	9.962	
SUBTOTAL	158.000	45.000		48.353	31.093	
TOTAL	114.500			97.970		

*Pressuposts corresponents a:

- Gestió i conservació dels espais naturals amb persones en risc d'exclusió social, finançat amb l'Impost Turístic Sostenible (56.250 €), que s'executarà finalment al 2019
- Projecte "Protegim la riquesa cultural i etnològica del Parc Natural de Mondragó", finançat pel conveni amb La Caixa. (18.100 €)

2.2 Estat d'ingressos

Les dades corresponents als ingressos obtinguts pel Parc Natural de Mondragó al llarg de 2018 ascendeixen a 112.847,80 €, repartits entre els ingressos de la botiga, de les activitats d'agenda i de la concessió dels aparcaments.

Les quantitats ingressades queden reflectides a la següent taula:

	Quantitats ingressades
Botiga	267,80 €
Aparcaments	112.580 €

3 ACTUACIONS

3.1 Àrea de gestió per la conservació

Amb els programes i projectes inclosos en aquesta àrea de gestió es pretén garantir la conservació i recuperació dels hàbitats, espècies i patrimoni etnològic de l'espai natural protegit.

3.1.1 Programa de prevenció d'incendis i sanitat forestal

L'objectiu d'aquest programa és disminuir el risc d'incendis forestals mitjançant la silvicultura preventiva així com realitzar un control de les plagues forestals de l'espai natural.

Per això durant tot l'any 2018 s'han revisat i canviat els atraients per les quaranta trampes instal·lades en diferents punts del Parc per capturar escarabats perforadors dels pins, principalment *Tomicus* i *Orthotomicus*.

Així mateix, com a mètode de lluita contra la plaga d'aquests escarabats perforadors s'han tallat i retirat les restes de vegetació dels arbres més afectats. Per altra banda, pel que fa al control de la processonària del pi (*Thaumetopoea pytiocampa*), s'ha repetit el tractament amb canó polvoritzador que s'ha fet els darrers anys en les següents zones:

- a) Els dos aparcaments (ses Fonts de n'Alis i s'Amarador) i els accessos a les platges.
- b) Les dues àrees recreatives (ses Fonts de n'Alis i s'Amarador)
- c) Els itineraris fins allà on es pot accedir amb vehicle.

Finalment, s'han retirat pins morts i caiguts en diferents punts del Parc, tant de finques públiques com d'algunes finques privades, amb l'autorització prèvia dels propietaris.

3.1.2 Programa de conservació de la flora i la vegetació

L'objectiu d'aquest programa és aconseguir una superfície favorable de boscos i matollars i millorar la seva funció com a hàbitat. Amb aquesta finalitat s'han realitzat diferents reforestacions, entre les quals cal destacar la dels voltants de l'àrea recreativa de ses Fonts de n'Alis, realitzada a principis de novembre amb un voluntariat, i les revegetacions de la zona de Can Lluç Bassa i de s'Hort d'en Metge, duites a terme per brigades forestals.

Per un altre costat, s'han instal·lat pals i corda per impedir el pas dels usuaris a les zones plantades i s'hi han posat senyals per indicar que aquelles zones estan en recuperació.

3.1.3 Programa de conservació de la fauna

L'objectiu d'aquest programa és millorar l'estat de conservació de les espècies que destaquen pel seu grau d'amenaça o singularitat, sobretot les endèmiques o de distribució reduïda, afavorint les poblacions locals i els hàbitats que ocupen.

3.1.4 Programa de gestió agrícola

L'objectiu d'aquest programa és conservar, potenciar i recuperar el paisatge agrari tradicional de les finques públiques del Parc Natural de Mondragó.

A mitjans del mes de desembre amb un voluntariat es plantaren 20 arbres (garrovers, ametlers i figueres) a les finques públiques de Can Biga i Can Vicens. Participaren a la plantació 50 alumnes i professors de 3r d'ESO de l'IES Santanyí.



Així mateix, s'han duit a terme tasques de poda durant l'hivern i tardor i regs de suport en els mesos d'estiu d'aquells arbres més joves. També s'han llaurat les finques públiques agrícoles, s'han desbrossat les voreres d'aquestes tanques i arreglat alguns esbaldrecs de paret seca.

3.1.5 Programa de control d'espècies al·lòctones

L'objectiu d'aquest programa és dur a terme el control d'espècies al·lòctones invasores o potencialment invasores en l'àmbit del Parc Natural. La invasió d'aquestes espècies constitueix una seriosa amenaça contra la biodiversitat, ja que les espècies exòtiques poden ocupar i/o modificar els hàbitats de les espècies natives.

Projecte d'eradicació de flora al·lòctona al caló des Savinar

Aquest projecte s'ha executat amb l'objectiu d'eliminar i reduir al mínim possible la presència en la zona del caló des Savinar d'espècies al·lòctones de flora que tenen un comportament invasor o potencialment invasor.

També s'ha donat a conèixer als propietaris de les parcel·les privades d'aquesta zona la problemàtica que generen les espècies de flora al·lòctona, així com les alternatives existents a aquestes espècies en tasques d'enjardinament.

El projecte ha consistit en la retirada de flora al·lòctona de diferents punts de la zona del caló des Savinar situades en l'àmbit del Parc Natural de Mondragó.

Tots els exemplars s'han eliminat mitjançant l'arrabassament de tota la planta, extraient les arrels del sòl i transportant totes les restes lluny per a la seva posterior destrucció. Per tal d'evitar en el transport el despreniment de material vegetal que pugui reiniciar la invasió en altres punts, s'ha realitzat dins saques d'obres o sacs de fems. S'han retirat aproximadament unes vuitanta saques.

A més s'han en alguns punts s'han substituït les espècies al·lòctones retirades per espècies autòctones procedents del Centre Forestal de les Illes Balears.



3.1.6 Programa de conservació del sistema dunar de s'Amarador

L'objectiu d'aquest programa és garantir un estat de conservació favorable i recuperar el sistema dunar de s'Amarador.

Durant l'any 2018 s'ha realitzat un manteniment del tancament dissuasori, s'han canviat i recol·locat els pals caiguts o fets malbé i reinstal·lat la corda en els punts on s'havia romput.

En el sector dunar més proper a l'escala d'accés a la platja de s'Amarador des de l'aparcament de Ca sa Munda, s'han retirat els captadors d'arena instal·lats l'any anterior per recuperar la vegetació de la primera línia de dunes, que havia desaparegut pel trepig de bicicletes durant el 2017 i que ja s'ha tornat a recuperar.

Així mateix, a finals de juny i principis de juliol una brigada de l'associació s'Estel de Llevant, en el marc del Projecte de manteniment i neteja d'espais litorals de rellevància ambiental amb persones en risc d'exclusió, finançat amb l'Impost Turístic Sostenible, coordinat per la Direcció General d'Educació Ambiental, Qualitat Ambiental i Residus, s'han dedicat una sèrie de jornals al cribat de la posidònia acumulada a la banda de s'Hort d'en Metge, just darrera la platja de

s'Amarador. Es retiraren els plàstics, es cribà l'arena i es retirà la posidònia per tal de permetre la recuperació posterior de la duna en aquesta zona.

Així mateix, amb aquest projecte han s'han netejat la platja de s'Amarador i altres platges i calons del Parc.

3.1.7 Restauració ambiental de la zona de ses Fonts de n'Alis

L'objectiu d'aquest projecte és conservar i restaurar els diferents hàbitats naturals dels voltants de la zona humida de ses Fonts de n'Alis per afavorir un augment de la biodiversitat associada.

En el mes de febrer l'equip tècnic del Parc Natural de Mondragó va redactar el Projecte de millora de l'àrea recreativa de ses Fonts de n'Alis. D'acord amb el que s'exposa en el projecte, amb els anys la zona de jocs havia quedat obsoleta, la senyalització s'havia fet malbé i havia anat canviant la tipologia de senyals. Així mateix, amb l'augment de visitants s'havien obert molts tiranys pels voltants i el pas del camió per la neteja dels banys havia anat erosionant el sòl.

Per millorar aquesta àrea s'han retirat infraestructures que estaven fetes malbé o havien quedat obsoletes, s'han reubicat alguns equipaments i s'ha millorat la senyalització.

A continuació es detallen les actuacions s'han duit a terme amb aquest projecte:

1. Retirada de la zona de jocs

S'han retirat els jocs infantils, que es trobaven en mal estat i degradats i suposaven un risc per a la seguretat dels usuaris.

2. Senyalització

S'ha instal·lat una senyal de 135 x 160 cm amb un moble tipus 2 d'acord amb el Manual de senyalètica de la Xarxa d'Espais Naturals de les Illes Balears, amb el nom de l'àrea recreativa, de l'espai natural i pictogrames amb els equipaments disponibles, les recomanacions i les prohibicions. (A l'àrea recreativa de s'Amarador també se n'ha instal·lat una altra).

També s'han instal·lat 3 senyals tipus de 45 x 60 cm, de prohibit fer foc.



4. Reubicació de 4 taules

Les 4 taules situades més a l'interior de la garriga s'han reubicat on hi havia la zona de jocs, amb la finalitat d'evitar l'obertura de tiranys degut a l'ús públic associat. D'aquesta manera es podrà renaturalitzar aquesta zona. Aquesta és també una mesura per evitar el risc incendis forestals. Les noves taules instal·lades són de fusta tractada.

5. Reubicació dels serveis

S'han reubicat els banys químics per tal de facilitar l'accés al camió de bombeig que fa el servei de neteja dels banys i així evitar l'erosió que ocasiona el trepig repetit del vehicle. Amb l'objectiu que estiguin integrats amb l'entorn, els banys tenen l'estructura de fusta.

Durant el període en què han estat instal·lats (1 de maig a 31 d'octubre) els dos banys (un estàndard i un adaptat a minusvàlids) s'han netejat almenys 3 vegades cada setmana.

6. Delimitació de l'àrea recreativa

L'objecte d'aquesta actuació ha estat delimitar la zona per tal d'evitar l'obertura dels tiranys que s'han anat fent progressivament en els darrers anys degut a un ús públic descontrolat. S'han instal·lat pals i corda en alguns punts clau, per tal que els visitants es dirigeixin cap als itineraris habilitats i facilitar així la reforestació.



7. Arreglar esbaldrecs de paret seca

S'han arreglat alguns esbaldrecs de les parets seques que hi havia als voltants de l'àrea recreativa. En alguns punts hi faltaven pedres i hi havia risc que caiguessin.

Les actuacions descrites fins ara es varen dur a terme en els mesos d'abril i maig.

8. Reforestació

Durant el mes de novembre s'ha fet una reforestació de la zona amb les mateixes espècies de les comunitats vegetals existents a l'entorn, a fi de recuperar aquells punts que es troben més degradats. La revegetació que s'ha duit a terme ha consistit la plantació d'uns 60 arbres i 50 arbusts procedents del Centre Forestal de Menut.

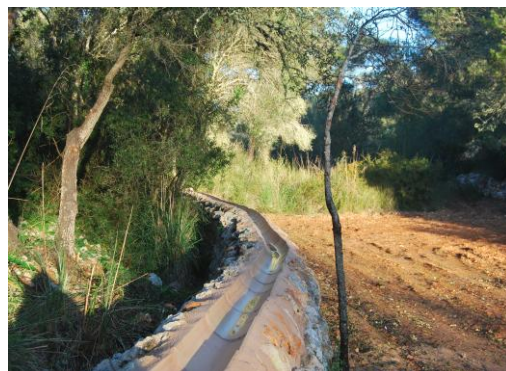
3.1.8 Projecte de condicionament dels elements etnològics d'interès interpretatiu associats a l'itinerari de s'Hort d'en Metge

L'objectiu d'aquest projecte és el de restaurar els elements etnològics situats al costat de l'itinerari interpretatiu de s'Hort d'en Metge, darrera la platja de s'Amarador, en el Parc Natural de Mondragó, per tal de complementar l'oferta cultural de l'espai natural i de ser un element significatiu de cara a la funció didàctica.

A principis de gener de 2018 finalitzaren les actuacions incloses en el "*Projecte de condicionament dels elements etnològics d'interès interpretatiu associats a l'itinerari de s'Hort d'en Metge*", finançat pel Fons de Garantia Agrària i Pesquera de les Illes Balears (FOGAIBA) a través del Programa de Desenvolupament Rural (PDR).



Les tasques consistiren en restaurar una caseta emprada antigament pels animals, en sanejar i aixecar més 80 m² de paret seca i en recuperar una antiga canal que portava l'aigua des de la sínia fins a l'hort, així com també el coll del pou que hi ha al costat de la caseta.



El pressupost total per a l'execució d'aquest projecte ha estat de 33.500 euros. Les obres de recuperació de la canalització hidràulica s'han executat amb mitjans propis de la Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori, a través de l'empresa pública IBANAT, mentre que per a les obres de reparació de la paret seca i de reposició de la coberta de la caseta s'han contractat serveis externs.

Amb l'execució d'aquest projecte s'ha aconseguit conservar i posar en valor el patrimoni cultural del Parc Natural de Mondragó. Així mateix, a partir d'ara serà una eina que permetrà conscienciar als visitants de la importància de conservar el nostre patrimoni.

3.1.9 Projecte "Protegim la riquesa cultural i etnològica del Parc Natural de Mondragó"

Amb l'objectiu de conservar el patrimoni etnològic del Parc i per tal de poder donar-lo a conèixer s'han recuperat i adequat per a la visita una sèrie d'elements etnològics de les finques públiques del Parc Natural de Mondragó.

Aquest projecte s'ha desglossat en les següents parts:

- Treballs de neteja i retirada de vegetació de l'entorn d'elements etnològics d'interès per tal que puguin ser visitats.
- Instal·lació d'elements protectors com reixes i pals a l'entorn d'elements etnològics on hi pugui haver un risc (sínies, pous, safareigs...)
- Restauració de marges de pedra seca o d'altres elements etnològics, o de part d'ells, mitjançant el mètode tradicional de pedra en sec.

Les tasques de condicionament, de recuperació i adequació per a la visita han estat realitzades per la Fundació La Sapiència. S'han realitzat 46 jornals de brigada, des de finals de setembre fins dia 14 de desembre. Cada brigada estava formada per un monitor o capatàs i quatre persones en situació de vulnerabilitat social.

El projecte *"Protegim la riquesa cultural i etnològica del Parc Natural de Mondragó"* forma part dels projectes aprovats el 2018 en l'acta de la comissió de seguiment del conveni de col·laboració entre la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i la Fundació bancària "La Caixa" per al desenvolupament d'actuacions i projectes en el territori de les Illes Balears de conservació de la biodiversitat als espais naturals protegits, amb data 12 de març de 2018.

A continuació es detallen les feines que s'han executat amb aquest projecte. S'han dividit per zones, sobretot als voltants dels itineraris autoguiats habilitats pel Parc i a les finques públiques.

Actuacions als voltants de l'itinerari de s'Hort d'en Metge

- S'ha desbrossat la vegetació que envaïa tres sínies de s'Hort d'en Metge (la que hi ha al principi de l'itinerari, la que hi ha al fons de la tanca i la que hi ha a la dreta del safareig arreglat) i s'ha canviat el tancament amb pals de fusta i reixa. Les restes s'han retirat mitjançant trituració i crema.
- S'han arreglat uns 100 m² de paret seca esbaldregada.
- S'ha netejat de fulles i vegetació una canaleta que duu aigua des de la sínia fins a una caseta.

Actuacions a l'itinerari de sa Guàrdia d'en Garrot

- S'ha netejat el niu de metralladores de sa Guàrdia d'en Garrot (portes, interior, entrada, desaigües de l'escala d'entrada...)

Actuacions a l'itinerari del mirador de ses Fonts de n'Alis

- S'ha eixermit i netejat una antiga barraca de pedra del principi de l'itinerari.

Actuacions a l'itinerari de s'Amarador

- S'ha retirat la vegetació que tapava una cisterna i envaïa dues barraques de l'itinerari de s'Amarador. Les restes de vegetació s'han cremat.
- Així mateix, a la mateixa zona, s'ha buidat de pedres, netejat i omplit d'aigua un petit abeurador que hi ha prop de la cisterna.

Actuacions a l'itinerari de sa Punta de ses Gatoves

- S'ha desbrossat la vegetació dels voltants d'una barraca de pedra en sec i s'han eliminat les restes mitjançant trituració i crema.



Retirada de vegetació de la barraca de l'itinerari de s'Amarador



Retirada de vegetació de la barraca de l'itinerari del mirador de ses Fonts de n'Alis

3.2 Àrea de desenvolupament socioeconòmic

Aquesta àrea de gestió engloba totes aquelles actuacions encaminades a l'aprofitament sostenible dels recursos naturals i els beneficis socials que potencialment es poden obtenir de l'espai natural protegit al municipi de Santanyí.

3.2.1 Programa de col·laboració amb institucions i propietaris l'Ajuntament de Santanyí i amb altres institucions

Durant l'any 2018 s'ha col·laborat amb l'Ajuntament de Santanyí i amb altres institucions per a dur a terme accions conjuntes relacionades amb el Parc Natural (neteges d'abocadors i platges) i s'han promogut les relacions de col·laboració entre l'administració autonòmica i els propietaris.

Així mateix al llarg de l'any s'han dut a terme reunions tant amb l'Ajuntament com amb l'associació de propietaris per tractar la tramitació del nou PORN.

3.2.2. Projecte de recerca aplicada i participativa "Engrescats amb Mondragó"

"Engrescats amb Mondragó" és un projecte de recerca aplicada i participativa dirigit a tots els que tenen algun tipus d'interès en el Parc Natural de Mondragó.

La proposta, impulsada per la Junta Rectora del Parc, té com a objectius ampliar el coneixement científic i cultural de l'espai natural protegit, millorar el sentiment de pertinença de la població local envers el Parc i augmentar l'orgull de participar en un bé comú per part dels propietaris.



Per assolir aquests objectius s'ha proposat una forma de treball participativa i oberta a tothom, basada en cinc àrees d'estudi principals: etnologia, natura, patrimoni arqueològic, literatura i art.

Durant l'any s'ha dissenyat una web per donar a conèixer aquest projecte. www.engerescatsambmondrago.com

En el marc d'aquest projecte, dia 15 de juny de 2018 va tenir lloc a les oficines de gestió del Parc Natural de Mondragó un taller participatiu per tractar temes socials i ambientals. La jornada fou conduïda per Diana Pritchard, professora investigadora a la Universitat de Bedfordshire, a Gran Bretanya, i coordinada per Teresa Escala, catedràtica de química de la UAB i presidenta delegada de la Junta Rectora del Parc Natural de Mondragó.

Resultà enriquidor comptar amb la participació de persones de diferents àmbits relacionades totes elles d'una manera o altra amb la gestió de l'espai natural protegit: propietàries i propietaris, representants de l'Ajuntament de Santanyí, representants d'associacions culturals, persones del Servei d'Espais Naturals de la Conselleria de Medi Ambient, entre altres.

Podríem dir que el taller constà de dues parts diferenciades. En un principi, es treballà per petits grups de feina i es feu una posterior posada en comú per analitzar els diferents elements que interactuen en un mateix espai, components socials, valors naturals, agents socials, etc. i de quina manera s'interrelacionen entre ells. La segona part de la reunió es dedicà als escenaris de futur, impactes, valors i interessos implicats en l'espai.



La jornada va servir per conèixer diferents punts de vista relacionats amb el Parc Natural de Mondragó i enfocar les problemàtiques des de diferents perspectives per tal de tenir-les en compte a l'hora de gestionar l'espai.

3.3 Àrea d'ús públic



3.3 Àrea d'ús públic

Aquesta àrea de gestió agrupa totes aquelles actuacions encaminades a garantir un ús públic de qualitat compatible amb la conservació dels valors naturals i culturals del Parc Natural i fomentar el seu coneixement i la gestió que s'hi realitza.

3.3.1 Programa d'informació i atenció al públic

L'objectiu d'aquest programa és informar i atendre els usuaris sobre diferents aspectes o dubtes sobre el Parc: valors naturals, normativa a complir, tràmits administratius a realitzar, etc. Aquesta tasca es realitza al centre d'informació de ses Fonts de n'Alis i a l'oficina de gestió de Can Crestall.

Les oficines del Parc, situades a Can Crestall, s'han mantingut obertes tots els dies laborals, de les 7.30 h a les 14.30 h i s'hi han atès un total de 519 persones. La següent taula mostra el recompte de visitants a les oficines de Can Crestall.

	Illes Balears		Resta Estat	Alemanya	Regne Unit	Altres	Total
	propietaris	resta illes					
Gener	5	4	2	11	4	0	26
Febrer	1	3	4	5	0	0	13
Març	2	4	2	4	6	2	20
Abril	4	3	6	18	0	2	33
Maig	5	13	8	33	20	0	79
Juny	8	43	2	32	6	0	91
Juliol	5	7	15	19	12	4	62
Agost	8	4	0	3	0	2	17
Setembre	3	23	4	15	6	2	53
Octubre	3	11	7	19	30	0	70
Novembre	5	8	5	20	9	2	49
Desembre	1		1	4			6
Total	50	123	56	183	93	14	519

A continuació es mostren les dades estadístiques dels visitants que han entrat al centre d'informació de ses Fonts de n'Alis durant l'any 2018.

	Illes Balears	Reste de l'estat	Alemanya	R. Unit	França	Altres països	TOTALS
Gener	74	41	92	24	6	29	266
Febrer	32	59	178	51	2	23	345
Març	125	250	433	103	47	111	1069
Abril	152	256	789	399	404	470	2470
Maig	88	175	905	460	546	689	2863
Juny	70	171	472	360	231	520	1824
Juliol	29	182	191	204	253	272	1131
Agost	23	196	137	178	252	312	1098
Setembre	24	129	386	216	231	444	1430
Octubre	68	124	846	292	316	431	2077
Novembre	80	31	125	42	32	93	403
Desembre	158	36	90	31	10	75	400
TOTAL	923	1650	4644	2360	2330	3469	15376

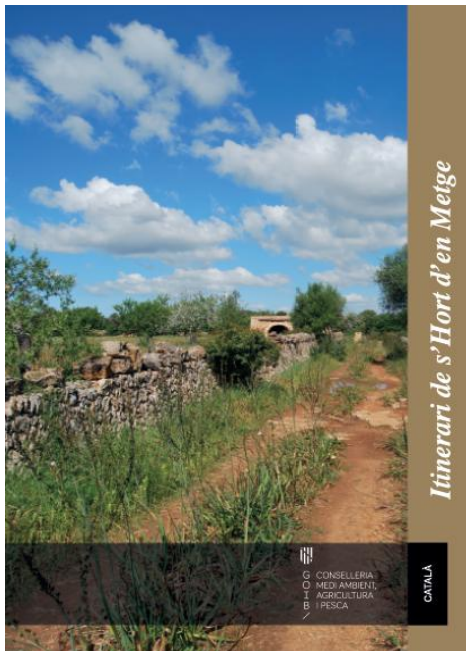
No s'han inclòs a la taula les xifres corresponents als col·lectius que han visitat l'espai de forma concertada: escoles, grups de voluntaris, participants en activitats d'agenda, etc.

A continuació es mostren les dades relatives als visitants dels diferents col·lectius que han visitat l'espai natural:

Col·lectius	Núm.	Nombre de participants
Escoles amb educador	52	2088
Visites escolars sense educador	6	350
Escolars no concertats	6	520
Visites guiades	12	104
Activitats d'agenda	17	310
Voluntariat	6	262
Altres (autoritzats i no autoritzats)	23	1065
TOTALS	122	4699

En total el nombre de visites al centre d'informació de ses Fonts de n'Alis l'any 2018 ha estat de **20.075**, una xifra lleugerament superior a la de 2017, que fou de 19.536.

3.3.2 Programa de publicacions



L'objectiu d'aquest programa és donar a conèixer els itineraris i els valors de l'espai natural.

Enguany, en el mes de juny s'ha editat el fulletó de l'itinerari de s'Hort d'en Metge, que es va habilitar l'any 2014. S'han imprès 500 exemplars en català, 500 en castellà i 500 en anglès. Així mateix, la publicació també es troba disponible a la pàgina web de Balears Natura per tal que els visitants puguin descarregar-se el fulletó directament a les seves aplicacions mòbils o per Internet.

3.3.3 Programa de senyalització

L'objectiu d'aquest projecte és mantenir en bon estat la senyalització del Parc.

Durant l'any 2018 s'han instal·lat algunes senyals noves en diferents punts del Parc. Les més destacades són les de les àrees recreatives de ses Fonts de n'Alis i de s'Amarador amb una sèrie de pictogrames de recomanacions als visitants. També s'han col·locat noves senyals de prohibit fer foc a les dues àrees recreatives.



3.3.4 Projecte de millora de la mobilitat al Parc

L'objectiu d'aquest projecte és evitar el col·lapse circulatori que es produeix als camins i zones litorals, i fer complir les prescripcions del PORN quant a accessos i aparcaments. Durant l'any 2018 s'ha continuat amb les tasques de control i vigilància iniciades en anys anteriors i s'ha sol·licitat novament la implicació en aquest tema de la resta d'administracions afectades.

3.3.5 Programa d'interpretació i educació ambiental

L'objectiu d'aquest programa és donar a conèixer els valors patrimonials del Parc Natural a la població escolar i adulta, així com fomentar una actitud respectuosa amb el medi ambient.

Els itineraris i tallers que s'han ofert enguany des del Parc han estat:

- Descobrir Mondragó amb na Monda
- Descobrim s'Amarador
- Paisatge de marina
- El litoral de Mondragó
- El llegat dels nostres padrins
- Mosaic d'ambients
- Investigam la Biodiversitat (taller)
- Ornaments nadalencs amb motius de la natura (taller)
- Taller de torró d'ametlla (taller de sostenibilitat, novembre i desembre)
- Els fòssils ens expliquen el passat (taller)

Aquestes activitats educatives s'ofereixen de dilluns a divendres i van acompanyades d'una visita prèvia que es realitza al centre educatiu abans de desenvolupar l'itinerari interpretatiu, la qual serveix per introduir els alumnes en la descoberta del Parc i concretar amb els mestres i professors els objectius i continguts curriculars de la sortida.

Les visites prèvies se solen realitzar entre 7 i 10 dies abans de la visita al Parc. Així, s'han fet 52 visites als centres escolars amb 1744 participants.

Al llarg de 2018 s'han realitzat un total de 45 itineraris interpretatius pel Parc Natural de Mondragó, que han suposat la participació de 1876 participants escolars.

- *Paisatge de Marina*: 29 itineraris amb un total de 1160 participants.
- *El litoral de Mondragó*: 6 itineraris amb 253 participants.
- *El mosaic d'ambients*: 3 itinerari amb 136 participants.
- *Descobrim Mondragó amb na Monda*: 5 itineraris amb 237 participants.

Així mateix, s'han realitzat els següents tallers ambientals: 18 en total, amb 492 participants:

- *Taller de sostenibilitat*: 12 tallers amb un total de 332 participants.
- *Ornaments nadalencs amb motius de natura*: 1 taller amb un total de 29 participants.
- *Taller de fòssils*: 5 tallers amb un total de 131 participants.



També es varen fer 8 activitats amb escoles de Santanyí, fora de l'oferta ordinària, en les quals hi participaren 375 alumnes.

El Parc Natural ha oferit visites guiades per al públic en general, principalment els dissabtes. Durant el 2018, l'equip d'educació ambiental ha realitzat 11 visites guiades amb un total de 90 participants.

	Nombre d'activitats realitzades	Nombre de participants
Visites prèvies	52	1744
Tallers ambientals	18	492
Itineraris interpretatius	45	1876
Visites guiades	11	90
ALTRES	8	375
TOTAL D'ACTIVITATS	134	4577

Durant el mes de juny es va editar un nou recurs didàctic adreçat a l'alumnat de primària. Consisteix en un cub amb dibuixos d'animals a cada una de les cares (puput, collblau, conill, eriçó, papallona i tortuga). S'han fet dos cubs a gran tamany (30 x 30 cm) per realitzar l'activitat a l'aula i altres en paper a tamany A4 per deixar a l'alumnat una vegada finalitzada l'activitat. Els dibuixos els va cedir gratuïtament la dibuixant Cati Artigues i la impressió dels cubs es va fer amb Anagrama disseny.



3.3.6 Projecte de disseny de material didàctic

Amb l'objectiu de disposar de material didàctic de suport a les activitats d'interpretació ambiental s'han dissenyat una sèrie de recursos educatius. Per això, s'han realitzat 10 il·lustracions de la flora i fauna del Parc.

Les espècies i elements que s'han il·lustrat han estat:

1. Puput (*Upupa epops*)
2. Tortuga mediterrània (*Testudo hermanni*)
3. Corb marí (*Phalacrocorax aristotelis*)
4. Ropit (*Erithacus rubecula*)
5. Collblau (*Anas platyrhynchos*)
6. Barraca de roter
7. Savina (*Juniperus phoenicea*)
8. Liri de mar (*Pancratium maritimum*)
9. Falcó pelegrí (*Falco peregrinus*)
10. Calàpet (*Bufotes balearicus*)



Aquestes il·lustracions s'empraran per produir tres recursos didàctics diferents:

1. Siluetes: perquè els educadors puguin dur als itineraris interpretatius al Parc.
2. Trencaclosques: les il·lustracions es troquelaran en format trencaclosques de 8 peces per poder-les emprar en una activitat de gimcana.
3. Làmines per a colorejar: s'entregaran als escolars fulls amb les il·lustracions a línia (blanc i negre) per a colorejar. Cada il·lustració vendrà acompanyada del nom comú i científic de l'espècie o del nom de l'element en qüestió.



3.3.7 Programa d'agenda d'activitats

Al llarg del 2018 s'han programat 18 activitats d'agenda amb una participació total de 324 persones. A la següent taula es mostren les activitats d'agenda organitzades:

Títol de l'activitat	Data	Participants
Recompte aquàtiques	13/01/18	4
Visita a Ses Coves del Rei	24/02/18	24
El litoral de s'Amarador fins a la Torre d'en Beu	03/03/18	14
Paisatge de marina	17/03/18	19
<i>Al·lots, avui hi ha festa! (secrets de contraban)</i>	21/04/18	26
Itinerari per Ses Doblegades	28/04/18	6
Taller de caixes-niu	26/05/18	18
El Poeta de Mondragó (Josep M. Llompart)	26/05/18	31
Taller de Fotografia d'estudi al camp	09/06/18	18
Mondragó des de la mar amb La Balear	25/06/18	16
Mondragó des de la mar amb La Balear	26/06/18	16
Mondragó des de la mar amb La Balear	27/06/18	16
Mondragó des de la mar amb La Balear	28/06/18	12
Mondragó des de la mar amb La Balear	29/06/18	16
De s'Amarador al Caló des Savinar	28/07/18	10
Dia Mundial de les Aus	06/10/18	8
Amollada de fauna	20/10/18	26
Els bolets de Mondragó	17/11/18	44
TOTAL		324

3.3.8 Estudi de la capacitat de càrrega del Parc

Per tal de conèixer la capacitat de càrrega del Parc, especialment de les zones més sobrefreqüentades, platges i litoral, durant el 2018 s'ha contractat un estudi de la capacitat de càrrega del Parc Natural de Mondragó. Entre els objectius de l'estudi s'inclou analitzar quina és la freqüentació de les diferents zones de l'espai natural, determinar la caracterització de la demanda i l'ús turístic, així com aportar accions futures correctores, sempre amb la finalitat d'assolir un desenvolupament sostenible a l'espai natural.

L'estudi de la capacitat de càrrega del Parc s'inicià dia 1 de juny de 2018 i està previst que finalitzi el dia 31 de maig de 2019. Així mateix, el mes de novembre del 2018 s'ha entregat un informe parcial amb les tasques realitzades i la metodologia emprada.

A partir d'aquest estudi es determinarà el nombre de visitants que pot acollir el Parc sense que els seus sistemes naturals es vegin perjudicats i sense causar una disminució en el nivell de satisfacció dels visitants.

L'adjudicatari d'aquest contracte ha estat el biòleg Martín Llobera O'Brien.

3.3.9 Projecte de servei de millora de l'ordenació i l'ús públic

L'objectiu d'aquest projecte és el de garantir una atenció personalitzada als visitants de l'espai natural per millorar l'ordenació i l'ús públic.

El servei ha consistit en realitzar les següents tasques:

- Resoldre dubtes bàsics sobre el Parc Natural de Mondragó (ubicació del centre d'informació, dels aparcaments, de les platges, etc.).
- Donar a conèixer les possibilitats d'ús públic així com les restriccions i prohibicions d'acord amb la normativa del Parc Natural.
- Lliurar als visitants tríptics del Parc Natural, fulletons dels itineraris existents i fulletons de bones pràctiques dins l'espai natural.
- Recollida de dades d'ús públic (recomptes de visitants, vehicles estacionats, barques fondejades, activitats observades, possibles incidències, etc.).

L'àmbit del servei ha estat tot el Parc Natural de Mondragó, però s'ha actuat principalment a les zones més sobrefreqüentades pels visitants atès que són les més susceptibles de rebre els seus impactes (camins, platges i litoral, itineraris, àrees recreatives, etc.).

El servei s'ha desenvolupat diàriament entre les 10 h i les 17 h entre l'1 de juny i el 15 de setembre, ambdós inclosos. Setmanalment s'han entregat les fitxes de recollida de dades i una vegada finalitzat el servei, s'ha entregat un informe amb els resultats i una valoració final. L'adjudicatari d'aquest contracte ha estat GRAM Illes Balears 21, S.L.

3.3.10 Projecte de seguiment del funcionament dels aparcaments del Parc

L'objectiu d'aquest projecte és dur a terme un seguiment del correcte funcionament dels aparcaments de Ca sa Muda i de Ca Na Martina, que des del dia 1 de novembre de 2013 són gestionats per l'associació s'Estel de Llevant.

Durant el 2018 s'han realitzat una sèrie de visites per tal de supervisar el compliment del plec de prescripcions tècniques del corresponent contracte. L'adjudicatari s'ha encarregat de mantenir les instal·lacions en correcte estat de funcionament i neteja.

Durant l'explotació del servei, l'adjudicatari ha reservat un nombre de places pel personal del Parc i per a les persones que han realitzat alguna activitat d'agenda, voluntariat o alguna altra activitat organitzada per l'espai natural.

D'altra banda, els propietaris de finques privades ubicades en l'àmbit del Parc Natural i les persones empadronades al municipi de Santanyí han estacionat gratuïtament als dos aparcaments.

En el contracte de gestió estan inclosos com a millora de la proposta econòmica i tècnica 45 jornals anuals d'una brigada de manteniment i conservació a disposició de l'espai natural. L'equip de gestió del Parc, d'acord amb l'associació s'Estel de Llevant, s'ha encarregat de fixar el calendari i supervisar les tasques a realitzar per part aquesta brigada. Durant els mesos de juny, juliol, agost i setembre han realitzat tasques de manteniment, principalment neteja d'itineraris, litoral i àrees recreatives. Puntualment també han ajudat a la brigada del Parc a dur a terme altre tipus de tasques de conservació.

Durant l'any, el concessionari ha aplicat les tarifes previstes en el plec de prescripcions tècniques del contracte:

- Cotxes: 5€/dia
- Motos : 2 €/dia
- Vehicles amb remolc, caravanes, microbusos i similars: 9€/dia
- Autobusos: 12 €/dia

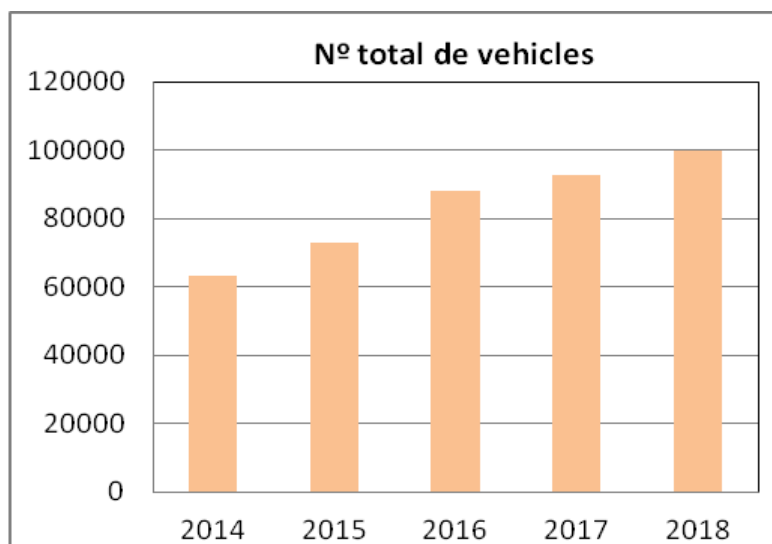
L'horari d'aplicació de les tarifes ha estat de les 9.00 h a les 20.00 h, des del dia 17 de març fins al dia 31 d'octubre. Les dades facilitades per s'Estel de Llevant sobre l'ocupació dels aparcaments al llarg de 2018 han estat les següents:

	ses Fonts de n'Alis	s'Amarador	Totals
Cotxes	46982	39880	86862
Especials	4121	4155	8276
Motos	1035	1126	2161
Autobusos	7	1	8
Caravanes	50	116	166

Dades proporcionades per s'Estel de Llevant, adjudicatari del Servei d'explotació dels aparcaments situats en el Parc Natural de Mondragó

A la següent taula i gràfic es mostra el recompte de vehicles entre els anys 2014 i 2018.

	2014	2015	2016	2017	2018
Cotxes	56732	65141	79531	82832	86862
Especials	3317	6251	7038	7879	8276
Motos	1005	1371	1550	1863	2161
Autobusos	44	36	5	4	8
Caravanes	10	39	48	82	166
TOTALS	63122	72838	88172	92660	99491



3.4 Àrea d'investigació i seguiment



3.4 Àrea d'investigació i seguiment

Els objectius fonamentals dels programes i projectes inclosos en aquesta àrea són millorar el nivell dels coneixements sobre les espècies i els ecosistemes presents al Parc Natural i permetre l'avaluació de les amenaces existents i dels resultats de les accions de gestió.

3.4.1 Programa de seguiment meteorològic

L'objectiu d'aquest programa és disposar de dades de les principals variables meteorològiques per caracteritzar el clima local i per establir relacions entre les variables climatològiques i la dinàmica dels ecosistemes.

El Parc compta amb una estació meteorològica situada al costat del centre d'informació de ses Fonts de n'Alis. El personal del centre d'informació ha recollit diàriament les dades referides a precipitació, temperatura màxima i mínima, evaporació i tipus de meteors. Les dades es prenen a les 9 h a l'estiu i a les 10 h a l'hivern i són enviades mensualment a l'Institut Meteorològic de les Illes Balears.

	<i>T^o màx. mitjana (°C)</i>	<i>T^o mín. mitjana (°C)</i>	<i>T^o mitjana (°C)</i>	<i>Pluja (mm)</i>
Gener	16,6	8,6	12,6	86,7
Febrer	13,4	5,4	9,4	99,6
Març	17	9,4	13,2	47
Abril	19,9	11,5	15,7	33,8
Maig	21,4	13,5	17,5	47,4
Juny	26,9	17,4	22,1	4,7
Juliol	30,4	21	25,7	ip
Agost	31	22,3	26,7	19,2
Setembre	28,5	20,7	24,6	69,5
Octubre	23,6	15,4	19,5	107,1
Novembre	19,5	11,3	15,4	48,6
Desembre	18	8	13	11,6
MITJANES	22,18	13,71	17,95	
TOTAL PLUJA				572,20

3.4.2 Programa de seguiment d'hàbitats i espècies

L'objectiu d'aquest programa és conèixer l'estat de conservació dels hàbitats i espècies prioritàries, detectar canvis o tendències que permetin avaluar si les mesures de gestió aplicades al Parc obtenen els resultats desitjats i ampliar la informació existent sobre la biodiversitat de la zona.

A continuació es fa un llistat de les actuacions que s'han realitzat durant el 2018, així com de les conclusions més destacades dels estudis:

— *Revisió i presa de dades d'ocupació de refugis artificials per a passeriformes i no passeriformes en el Parc Natural de Mondragó 2018*

Durant la primavera de l'any 2018 s'ha registrat una ocupació de 75,2% (utilització de les caixes-niu com a refugi per a la cria de diferents espècies d'aus), xifra molt propera a la registrada l'any anterior, encara que si anam al detall de les dades s'han produït algunes variacions notables. L'ocupació per part del gorrió ha disminuït, mentre que la de ferrerico ha augmentat lleugerament respecte a l'any anterior. La presència de depredadors (principalment rossegadors com rata cellarda i rata comú) és inferior a anys anteriors i no s'ha trobat cap episodi de depredació directa. Això ha repercutit sobretot en la taxa de vol (polls que surten del niu dividit per polls nascuts).

Durant el 2018 s'ha observat un retard d'entre 6 i 10 dies en els esdeveniments reproductius tant de ferrerico com de gorrió respecte a 2017, però també respecte a anys precedents. Aquest fet pot ser degut a la meteorologia més plujosa en els mesos de març a maig d'aquest any. Això té com a conseqüència directa el retard de la presència d'orugues, aliment fonamental dels polls i fins i tot també del adults.

No obstant això, un aspecte important ha estat l'increment de la taxa de vol, especialment en el cas del ferrerico, així com un augment en el nombre de postes posteriors, en el cas del gorrió. Aquesta diferència entre anys és producte de variacions estacionals i interanuals que seria interessant conèixer. De fet, és possible que la reducció de la presència de rossegadors pugui ser fruit de diverses variables al mateix temps, des del retard en les dates de cria, el disseny de les teulades de les noves caixes niu, fins al seguiment continuu durant tota l'època de reproducció per part dels ornitòlegs, que provoquen molèsties als rossegadors que ocupen es caixes.

— Seguiment ornitològic al Parc Natural de Mondragó 2018

Aquest any 2018 s'han realitzat diverses jornades d'anellament per tal de continuar amb la tasca realitzada en les estacions d'esforç constant (EEC), i comparar, en la mesura del possible, les dades actuals amb les extretes en els períodes anteriors.

Les jornades d'anellament s'han duit a terme entre juliol i octubre cada set dies aproximadament segons permeteren les condicions meteorològiques, la primera es va realitzar el 4 de juliol i la darrera el 28 d'octubre.

En el període estudiat de 2018 s'han capturat per anellament científic 26 espècies diferents d'aus. Enguany s'hauria de destacar la recuperació/estabilització de diverses espècies de sílvids, com el busqueret de capnegre, busqueret de capell, reietó cellablanc i rossinyol bord. També l'estabilització de túrdids, com el rossinyol i la mèrlera, i l'augment de les captures de ropit. Segueixen sent molt marcades les fluctuacions de menjamosques gris.

— Seguiment de la població de calàpet (*Bufotes balearicus*) al Parc Natural de Mondragó: diagnosi de l'estat demogràfic i estratègia de gestió (2018)

Els calàpets són considerats uns excel·lents indicadors de l'estat de conservació de les basses temporals, motiu pel qual s'ha encarregat un estudi a la UIB per avaluar l'estat de conservació de la població de calàpets del Parc Natural de Mondragó.



El calàpet (*Bufotes balearicus*) és l'amfibi més gros que habita les illes Balears. És una espècie de distribució mediterrània que trobam a les Illes Balears, Còrcega, Sardenya, Sicília i Itàlia. Concretament a les Illes Balears el trobam a Mallorca, Menorca i Eivissa. En el cas del Parc Natural de Mondragó, n'hi ha a diferents punts de reproducció, i les basses temporals són els més emprats. Les basses temporals són hàbitats prioritaris per a la conservació d'acord amb la Directiva Hàbitats i, per tant, constitueixen una prioritat de conservació per al Parc Natural de Mondragó.

Fruit d'aquest estudi s'han capturat un total de 214 calàpets. La reproducció de l'espècie s'ha constatat en tots els punts de cria coneguts i les densitats observades mostren un estat de conservació favorable, tot i que s'ha de continuar amb aquest seguiment per establir la seva tendència al llarg del temps.

3.4.3 Seguiment de les aigües dels estanys

L'objectiu d'aquest programa és realitzar el seguiment de la qualitat de les aigües dels estanys de s'Amarador i de ses Fonts de n'Alis.

S'han realitzat quatre mostres, en els mesos de gener, abril, juliol i novembre, d'acord amb el Pla de mostreig corresponent a 2018, definit per la Direcció General de Recursos Hídrics.

El seguiment de la qualitat de les aigües s'ha duit a terme a dos punts de l'estany de s'Amarador i a dos punts de l'estany de ses Fonts de n'Alis. Les mostres s'han entregat al Laboratori de l'Aigua de la Conselleria i una vegada analitzades s'han entregat els resultats al Parc Natural.

3.4.4 Manteniment de la base de dades de biodiversitat

Els treballadors del parc han recollit les observacions naturalístiques durant les visites al Parc. Les observacions ornitològiques més destacades es detallen a continuació:

- Tord burell (*Turdus pilaris*): 18/02/2018. Dos exemplars observats per la zona des Torrent des Jai. Catalogat com a hivernant escàs a Mallorca.
- Àguila peixatera. (*Pandion haliaetus*): 13/03/2018. Un exemplar sobrevola la zona des Caló des Burgit.
- Tortuga marina. (*Caretta caretta*): 26/03/2018. Dos exemplars recuperats són alliberats a s'Amarador, per part de la Fundació Palma Aquarium i amb la col·laboració de la Conselleria de Medi Ambient, Agricultura i Pesca. Una d'elles (Lasi) va equipada amb un GPS. Les dues tortugues marines, na Lasi i na Sud, foren recuperades en el marc del programa de recuperació de fauna, un servei gestionat pel Consorci per a la Recuperació de Fauna de les Illes Balears (COFIB). Des de l'any 2014 el COFIB manté un contracte d'assistència tècnica amb Palma Aquarium, entitat responsable de realitzar el registre anual de les tortugues marines que han quedat varades, la identificació de les causes i la recuperació dels exemplars ferits i/o malalts que arriben a la costa.



- Milana (*Milvus milvus*). El mes de juny es varen dur a terme tasques de marcatge i seguiment dels quatre exemplars de milana (*Milvus milvus*) que nasqueren durant la primavera al Parc Natural de Mondragó, tots en un mateix niu. Aquest fet és excepcional, atès que en els darrers vint anys només s'havia produït en dues ocasions més el fet de trobar nius d'aquesta espècie amb tanta producció de joves.

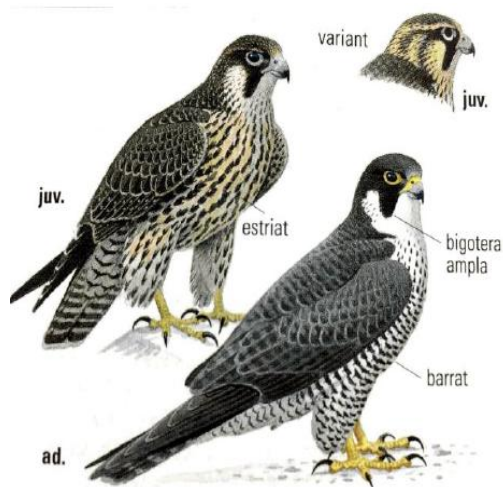
Es tracta del segon any que la milana es reproduïx amb èxit a Mondragó d'ençà de la seva declaració com a espai natural protegit. El primer cop fou al 2016, amb la cria d'un poll en aquest mateix niu.



- Durant el 2018 també s'ha col·laborat en el cens anual de falcó peregrí, d'acord amb la proposta de SEO/BirdLife (Societat Espanyola d'Ornitologia). L'organització de la campanya s'ha duit a terme des del Servei de Protecció d'Espècies a través del personal del COFIB (Consorti per a la Recuperació de la Fauna de les Illes Balears).

S'han verificat un total de 177 territoris ocupats, repartits per illes de la següent manera: Mallorca (98), Menorca (42), Eivissa (25), Formentera (7) y P.N. de Cabrera (5).

En el Parc Natural de Mondragó s'ha localitzat dues parelles reproductores. Una d'elles ha surat tres polls i l'altra dos. D'aquí la importància de la protecció dels penya-segats costaners per a la conservació d'aquesta espècie protegida.



3.4.5 Programa de foment de la investigació al Parc

L'objectiu d'aquest programa és ampliar la informació científica disponible sobre el Parc.

Durant el 2018 s'ha encarregat la redacció d'un document de *Propostes per a la investigació, conservació, adequació i posada en valor de les Coves del Rei i del seu entorn*. Aquest estudi inclou les tasques de camp següents:

- Reconeixement de les Coves del Rei i prospecció arqueològica del seu entorn per a la detecció de possibles elements arqueològics/etnològics d'interès.
- Elaboració de planimetria de les coves i situació sobre topogràfic dels elements identificats durant la prospecció

Aquesta actuació finalment no s'ha executat durant el 2018 i ha estat postposada per al 2019.

Durant el 2018, Josep Lleonard Siquier i Joan Carles Salom, micòlegs d'àmplia trajectòria a les Illes Balears, han publicat a la *Rivista di Micologia* de l'Associació Micològica de Bresadola (Itàlia) el descobriment d'una nova espècie de fong. Es tracta de *Pholiotina mediterrania*, recol·lectada per ells per primera vegada al Parc Natural de Mondragó l'any 2004, a la zona de s'Amarador, i retrobada posteriorment el 2015 a es Comú de Baix, al Parc Natural de s'Albufera, així com en altres localitats de les illes d'Eivissa i Formentera.

3.5. Àrea de participació



3.5 Àrea de participació

L'àrea de participació inclou totes les actuacions encaminades a difondre els valors del Parc Natural entre la població, així com fomentar la seva integració dins la societat, especialment la local.

3.5.1 Programa de comunicació

L'objectiu d'aquest programa és el de donar a conèixer el Parc a la societat i difondre les seves possibilitats d'ús públic i les activitats de gestió realitzades.

Cada mes es fa difusió de les activitats d'agenda programades en les xarxes socials i a les pàgines web institucionals. Així mateix també es difon la informació per correu electrònic.

A les xarxes socials també es fa difusió d'aquelles actuacions de gestió considerades més destacades. La pàgina de facebook del Parc Natural de Mondragó és <https://www.facebook.com/Parc-Natural-de-Mondrag%C3%B3-305348433185695/?ref=settings> i a finals de l'any 2018 compta amb 596 "M'agrada". Així mateix algunes de les notícies es comparteixen o publiquen a les pàgines de la Conselleria de Medi Ambient, Agricultura i Pesca i de l'Ibanat.

Durant tot l'any es recullen les notícies de premsa que surten als mitjans de comunicació, tant aquelles referents directament amb el Parc Natural de Mondragó, com aquelles notícies més generals relacionades amb els espais naturals protegits (veure recull de premsa 2018).

Aquestes són les notes de premsa emeses per la Conselleria de Medi Ambient, Agricultura i Pesca durant l'any 2018 relacionades amb el Parc Natural de Mondragó.

Notes de premsa

12 de febrer de 2018

Conselleria de Medi Ambient, Agricultura i Pesca

El Parc Natural de Mondragó recupera elements etnològics de l'itinerari de s'Hort d'en Metge

A principis de gener de 2018 han finalitzat les actuacions incloses en el «Projecte de condicionament dels elements etnològics d'interès interpretatiu associats a l'itinerari de s'Hort d'en Metge», finançat pel Fons de Garantia Agrària i Pesquera de les Illes Balears (FOGAIBA) a través del Programa de Desenvolupament Rural (PDR).

<http://www.caib.es/pidip2front/jsp/ca/fitxa-noticia/strongel-parc-natural-de-mondrago-acute-recupera-els-elements-etnologravesics-associats-a-lrsquoitinerari-interpretatiu-de-srsquoort-drsquoen-metgestrong-nbsp>

26 de març de 2018

Conselleria de Medi Ambient, Agricultura i Pesca

Amollada de tortugues salvades i rehabilitades a través d'un programa de recuperació de fauna

La platja de s'Amarador de Santanyí ha estat l'escenari escollit per a l'amollada de dues tortugues marines, na Lasi i na Sud, recuperades en el marc del programa de recuperació de fauna, un servei gestionat pel Consorci per a la Recuperació de Fauna de les Illes Balears (COFIB). Des de l'any 2014 el COFIB manté un contracte d'assistència tècnica amb Palma Aquarium, entitat responsable de realitzar el registre anual de les tortugues marines que han quedat varades, la identificació de les causes i la recuperació dels exemplars ferits i/o malalts que arriben a la costa.

<http://www.caib.es/pidip2front/jsp/ca/fitxa-convocatoria/strongamollada-de-tortugues-salvades-i-rehabilitades-a-traveacutes-drsquoun-programa-de-recuperacioacute-de-fauna-strongnbsp>

6 de juny de 2018

Conselleria de Medi Ambient, Agricultura i Pesca

El milà torna a criar al Parc Natural de Mondragó

Enguany han nascut quatre polls d'aquesta emblemàtica espècie protegida i han estat marcats per poder-ne fer el seguiment

*Ahir es varen dur a terme tasques de marcatge i seguiment dels quatre exemplars de milà (*Milvus milvus*) que han nascut aquesta primavera al Parc Natural de Mondragó, tots en un mateix niu. Aquest fet és excepcional, atès que en els darrers vint anys només s'havia produït en dues ocasions més el fet de trobar nius d'aquesta espècie amb tanta producció de joves.*

Es tracta del segon any que el milà es reproduïx amb èxit al Parc Natural de Mondragó d'ençà de la seva declaració com a espai natural protegit. El primer cop fou al 2016, amb la cria d'un poll en aquest mateix niu.

<http://www.caib.es/pidip2front/jsp/ca/fitxa-convocatoria/strongel-milagrave-torna-a-criar-al-parc-natural-de-mondragoacutestrong>

12 gener 2019

Conselleria de Medi Ambient, Agricultura i Pesca

Es recuperen diversos elements etnològics del Parc Natural de Mondragó per a ser visitats

Aquestes actuacions s'han executat en el marc d'un projecte inclòs en el Conveni de col·laboració entre l'Administració autonòmica i la Fundació Bancària "La Caixa"

Dins l'entorn del Parc Natural de Mondragó s'hi troben multitud d'elements etnològics, com les barraques de curucull, casetes de roter, marges de pedra seca, sínies, safarejos, forns de calç, etc., que són mostres de les activitats tradicionals que es feien històricament en aquest indret. Aquests elements es troben integrats en el paisatge i

contribueixen a enriquir-lo, i complementen així l'oferta cultural de la zona a més de resultar un element important de cara a la funció didàctica.

Amb el pas del temps alguns d'aquests elements patrimonials es trobaven envellits per la vegetació i en estat d'abandonament, la qual cosa feia necessari desplegar-hi una acció decidida per conservar-los i fer-los valer.

Així doncs, gràcies al projecte "Protegim la riquesa cultural i etnològica del Parc Natural de Mondragó", inclòs en el Conveni de col·laboració entre la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i la Fundació Bancària "La Caixa" per al desenvolupament d'actuacions i projectes en el territori de les Illes Balears de conservació de la biodiversitat als espais naturals protegits, s'han pogut recuperar i adequar per a la visita alguns elements etnològics dels voltants dels itineraris autoguiats del Parc, tots els quals dins finques públiques.

Entre els elements etnològics que s'han adequat per a la visita, amb la neteja i condicionament dels voltants, hi trobam tres sínies a l'itinerari de s'Hort d'en Metge, dues barraques de pedra, un tancat i una cisterna a l'itinerari de s'Amarador, una antiga barraca de pedra a l'itinerari de ses Fonts de n'Alis, i el niu de metralladores de l'itinerari de sa Guàrdia d'en Garrot.

Sense cap dubte, la recuperació d'aquests elements permetrà oferir als usuaris de l'espai natural una experiència enriquidora i ben interessant sobre la seva història i els valors culturals i etnològics.

El projecte, que ha comptat amb un pressupost de 18.100 euros, s'ha desglossat amb els treballs de neteja i retirada de vegetació de l'entorn d'elements etnològics d'interès per tal que puguin ser visitats. Per altra banda, s'hi ha fet la instal·lació d'elements protectors, com reixes i pals a l'entorn d'elements etnològics on hi podia haver un risc per a les persones (sínies, pous o safarejos), i també la recuperació de marges de pedra seca o d'altres elements etnològics, o de part d'aquests, mitjançant el mètode tradicional de la pedra en sec.

Les tasques de condicionament, recuperació i adequació per a la visita dels elements etnològics han estat dutes a terme entre els mesos de setembre i desembre de 2018 per la Fundació Social La Sapiència, mitjançant 46 jornals d'una brigada formada per un monitor o capatàs i quatre persones en situació d'exclusió o vulnerabilitat social.

<http://www.caib.es/pidip2front/jsp/ca/fitxa-convocatoria/stronges-recuperen-diversos-elements-etnologravigics-del-parc-natural-de-mondragoacute-per-a-ser-visitatsstrong>

3.5.2 Programa de voluntariat

Les activitats de voluntariat ambiental que es desenvolupen dins el Parc Natural tenen com a objectiu la promoció i participació de totes aquelles entitats cíviques o associacions interessades en la conservació del medi i la difusió de valors ambientals. Les tasques que es duen a terme amb grups de voluntariat s'emmarquen principalment dins objectius de conservació i restauració dels hàbitats o manteniment d'infraestructures i equipaments.

Del 2018, com en anys anteriors, es pot destacar la participació en tasques de manteniment de repoblacions fetes en anys anteriors dels centres educatius de Santanyí. Amb aquesta col·laboració s'ha aconseguit implicar els alumnes del municipi en les tasques de conservació del Parc.

Al llarg del 2018 s'han desenvolupat 5 accions de voluntariat en les quals han participat un total de 265 persones:

1. CEIP Blai Bonet

Data: 24 de gener

Horari: 9.30-12.30h

Participants: 36 alumnes i 3 mestres de 6è primària.



En aquest voluntariat es feren dos grups. Un d'ells plantà a una esplanada desproveïda de vegetació a la finca pública de Can Lluç Bassa, i l'altre, pels voltants del camí que baixa cap a la finca pública de s'Hort d'en Metge. En total es plantaren unes 70 plantes: pins, savines, ullastres, mates, estepes llimonenques i aladerns.

2. CEIP Blai Bonet

Data: 25 de gener

Horari: 9.30-12.30h

Participants: 27 alumnes i 3 mestres de 5è primària.



També amb aquest voluntariat es feren dos grups. Un d'ells netejà les dunes de devora l'estany de s'Amarador i l'altre el pinar dels voltants. Després els dos grups netejaren la zona de darrera la platja, a la banda de s'Hort d'en Metge. En total s'arreglaren 3 sacs de residus. El voluntariat acabà recorrent l'itinerari de s'Hort d'en Metge, fent una aturada a la caseta i la síquia recentment restaurades.

3. IES Santanyí

Data: 24 d'octubre

Horari: 10.00-13.00h

Participants: 76 alumnes i 7 professors

Un grup de més de 80 persones entre alumnes i professors de l'IES Santanyí varen realitzar un voluntariat de neteja litoral "Let's Clean Up Europe!" en el Parc Natural de Mondragó. La feina es va fer en coordinació amb monitores de GRAM Illes Balears. Gràcies a aquesta activitat es retiraren 35 kg de residus i plàstics de les platges.



4. CEIP Blai Bonet

Data: 7 i 8 de novembre

Horari: 10.00-13.00h

Participants: 59 alumnes i 5 mestres

Els dies 7 i 8 de novembre els alumnes de 1r i 2n del CEIP Blai Bonet, de Santanyí, reforestaren els voltants de l'àrea recreativa de ses Fonts de n'Alis. Es plantaren pins, savines, ullastres, mates, estepa blanca i estepa llimonenca. En total unes 100 plantes. Aquesta reforestació era una de les actuacions previstes en el "Projecte de millora de l'àrea de millora de l'àrea recreativa de ses Fonts de n'Alis" (veure apartat 3.1.8).



5. IES Santanyí.

Data: 17 de desembre

Horari: 10.00-13.00h

Participants: 44 alumnes i 5 professors de 3r d'ESO

Amb uns 50 alumnes de 3r d'ESO i els seus professors es va fer una plantació agrícola de 20 arbres (garrovers, ametlers i figueres) a les finques públiques de Can Biga i Can Vicens.



3.5.3 Programa de Junta Rectora

L'objectiu d'aquest programa és el de garantir el funcionament de la Junta Rectora com a òrgan consultiu i informar sobre la gestió del Parc a propietaris, entitats, usuaris, administracions, etc.

Durant l'any 2018 s'ha realitzat una Junta Rectora ordinària, dia 26 de juny, i una Junta Rectora extraordinària, dia 25 de setembre.

A la Junta Rectora realitzada el 26 de juny es va informar favorablement la memòria de gestió de l'any 2017 i el programa anual d'execució del 2018.

A la Junta Rectora extraordinària realitzada dia 25 de setembre es va donar per informada la Junta Rectora del Parc Natural de Mondragó de l'estat de tramitació del nou PORN, de l'esborrany de normativa i de la intenció de la Conselleria de Medi Ambient, Agricultura i Pesca de tramitar el nou PORN de cara als propers mesos.

3.6 Àrea de manteniment



3.6 Àrea de manteniment

L'àrea de manteniment inclou totes les actuacions que tenen per finalitat mantenir en bon estat els valors, béns, infraestructures i equipaments del parc natural.

3.6.1 Programa de manteniment general

L'objectiu d'aquest programa és mantenir els equipaments i altres béns del Parc en bon estat.

Les tasques de manteniment que s'han duit a terme durant el 2018 són:

- 1) Neteja del centre d'informació i de les oficines de Can Crestall i tasques de manteniment necessàries de tots els equipaments del Parc.
- 2) Neteja i retirada de fems dels itineraris i àrees recreatives. Una part d'aquestes tasques durant els mesos d'estiu ha estat realitzada per una brigada de s'Estel de Llevant. Es tracta dels jornals inclosos com a millora de la proposta econòmica i tècnica del contracte d'explotació d'aparcaments.
- 3) En el mes de març de 2018 es va sol·licitar a l'Ajuntament de Santanyí la llicència municipal per executar les obres detallades al *Projecte bàsic i d'execució de reparació de coberta, adequació del primer pis i reconstrucció de forjat del terrat de les oficines del Parc Natural de Mondragó (Can Crestall)*, redactat per l'arquitecte Gabriel Noguera Tugores.
- 4) Restauració de parets seques esbaldregades de diferents finques públiques.



- 5) Neteja i retirada residus al caló des Savinar. En aquesta zona s'ha realitzat la retirada de residus domèstics que s'havien abocat en el torrent i que s'han pogut veure una vegada eliminada la flora al·lòctona existent, així com la neteja d'un punt d'abocament il·legal d'enderrocs. Aquesta actuació s'ha realitzat en col·laboració amb una brigada de l'Ajuntament de Santanyí.

Una vegada netejada la zona s'han plantat uns 50 peus aproximadament d'espècies pròpies de la comunitat vegetal pròpia de l'indret: mates (*Pistacia lentiscus*), ullastres (*Olea europaea* var. *sylvestris*), garlandes (*Lavandula dentata*), aladerns de fulla estreta (*Phyllirea angustifolia*), xiprells (*Erica multiflora*), pins (*Pinus halepensis*) i romanins (*Rosmarinus officinalis*).



- 6) També s'han retirat enderrocs i altres deixalles del camí que dona accés al caló de Solimina.



- 7) Instal·lació d'un bany químic extra de suport a la platja de s'Amarador durant els mesos d'estiu. El concessionari de les instal·lacions de temporada de la platja de s'Amarador col·loca cada any dos banys químics i s'encarrega del seu manteniment. Enguany però, vist que resultaven insuficients degut a la gran afluència de visitants, des del Parc es va decidir instal·lar-ne un altre per evitar l'acumulació de papers i brutícia en altres llocs.



8) Actuacions de conservació i manteniment a la caseta de bigues de ca na Martina. Les parets interiors d'aquesta caseta amb el pas del temps s'havien deteriorat i fet malbé. Per això, es realitzaren tasques per condicionar el seu interior. Les tasques consistiren en fer les juntes de les quatre parets interiors de pedra de la barraca per tal de reforçar-les i evitar l'entrada d'humitat i de rosegadors (60 m²). Aquest projecte s'executà amb mitjans propis de la Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori, a través de l'empresa pública IBANAT.

3.7 Àrea de vigilància

Aquesta àrea inclou les actuacions de vigilància que es duen a terme al Parc per garantir la conservació dels valors naturals i el compliment de la normativa.

3.7.1 Programa de vigilància

La vigilància del Parc recau principalment en l'agent de medi ambient destinat a la zona, amb el suport puntual d'altres agents de medi ambient, el qual s'encarrega d'aixecar les actes pertinents en cas de detectar incompliment de la normativa vigent.

El personal del Parc també participa indirectament en tasques de control i vigilància, i en cas de detectar alguna irregularitat ho comunica a l'agent de medi ambient responsable.

Durant l'any 2018 hi ha hagut un zelador d'espais naturals contractat per l'Ibanat entre els mesos de juny i novembre.

Entre les incidències més destacades de l'any 2018, esmentar que s'ha localitzat un abocament de residus al costat des caló des Savinar i un altre en el camí d'accés al caló de Solimina (en el mateix punt que es netejà l'any 2017). Així mateix, durant els mesos d'estiu continua havent-hi cotxes mal estacionats al camí de s'Amarador i de ses Fonts de n'Alis (Can Cano).



En data 21 de juny de 2018, personal del Servei d'Ordenació d'Emergències va realitzar una visita d'inspecció per comprovar el compliment de les mesures de seguretat amb les quals compten les platges de s'Amarador i ses Fonts de n'Alis, i emeté el corresponent informe.

3.8 Àrea d'administració

L'àrea d'administració conté els recursos materials i les actuacions administratives necessàries per al bon funcionament del Parc Natural.

3.8.1 Programa de despeses corrents

Durant el 2018 s'ha efectuat el pagament de les despeses corresponents a assegurances, combustible i manteniment de vehicles, taxes, tributs, electricitat, telèfon i vestuari. Algunes d'aquestes despeses es realitzen directament des de les oficines de Palma. A les oficines del Parc es codifiquen i trameten factures relacionades amb les diferents àrees i programes del Parc. Cada mes es realitza una caixa mensual de les despeses menors.

3.8.2 Programa de gestió administrativa

L'objectiu d'aquest programa és realitzar totes les gestions administratives necessàries per a la realització del programa anual d'execució.

Durant el 2018 s'han realitzat tasques administratives diverses:

- Tasques administratives relacionades amb el personal del Parc: realització de previsions mensuals de quadrants, quadrants executats, incidències, vestuari, etc.
- Tasques administratives d'atenció al públic, telefònica i presencial, a les oficines de Can Crestall.

Així mateix també s'han planificat, coordinat i supervisat les actuacions incloses en les diferents àrees de gestió del programa anual d'execució de 2018: ús públic, conservació, manteniment, seguiment...

Des del Parc s'han redactat 53 informes al llarg del 2018 (informes PORN, Xarxa Natura 2000 i altres). En el següent quadre es detallen els expedients tramitats i els motius de sol·licitud d'informe.

TIPUS D'INFORME	QUANTITAT
Informes per a activitats esportives, d'oci o turístiques	7
Informes per a filmació o reportatge fotogràfic	3
Informes per a activitats de voluntariat ambiental	1
Informes sol·licitats per particulars, entitats o administracions	22
Informes relacionats amb possibles infraccions	7
Altres informes o autoritzacions	13

3.8.3 Programa de la botiga del centre d'informació

L'objectiu d'aquest programa és el d'oferir als visitants del Parc la possibilitat d'obtenir productes dels espais naturals protegits de les Illes Balears.

Alguns productes que es poden trobar a la botiga són llibres de natura, blocs de notes, llapis, quaderns de natura per pintar, caixes niu, entre altres. Enguany s'han posat a la venda els llibres amb els textos de l'exposició del centre d'informació i han estat un dels articles més venuts.

A la següent taula queden reflectides les vendes de l'any 2018, amb els pertinents ingressos mensuals en euros:

	Total articles	Total vendes
Gener	0	0 €
Febrer	2	5,20 €
Març	9	13,70 €
Abril	13	57,50 €
Maig	11	55,10 €
Juny	11	46,70 €
Juliol	13	53,10 €
Agost	0	0 €
Setembre	5	10,60 €
Octubre	6	17,40 €
Novembre	0	0 €
Desembre	2	8,50 €
Total	72	267.80 €

3.9 Àrea de planificació

L'àrea de planificació té com a objectiu planificar adequadament tots els aspectes que intervenen en la gestió del Parc mitjançant la redacció dels documents de planificació que estableix la normativa.

A finals del mes de juny es va dur a terme una consulta pública prèvia a la redacció del projecte de Decret del Pla d'Ordenació dels Recursos Naturals (PORN) de Mondragó. El Govern de les Illes Balears du a terme aquest procés de consulta amb l'objectiu de conèixer l'opinió de la ciutadania amb caràcter previ a la redacció del text per a que les persones i organitzacions més representatives, potencialment afectades per la futura norma, puguin opinar i realitzar aportacions

D'aquesta manera, abans de la redacció del Decret del Pla d'Ordenació dels Recursos Naturals de Mondragó, s'han pogut realitzar les aportacions que s'han considerat escaients sobre diferents qüestions mitjançant el Portal de Participació Ciutadana, de forma telemàtica.

Dia 6 de juliol de 2018, el Consell de Govern va aprovar l'inici del procediment d'elaboració d'un nou Pla d'Ordenació dels Recursos Naturals del Parc Natural de Mondragó, que actualitzarà el PORN aprovat fa 25 anys, el mateix any en què es va declarar Parc Natural. L'evolució de la realitat del territori, l'increment de la pressió antròpica sobre l'espai protegit, l'evolució dels usos agraris i del context socioeconòmic, així com els canvis en el marc legal respecte a la conservació i millora de la biodiversitat i l'ordenació de recursos naturals, fan necessària l'elaboració del nou Pla.

El PORN donarà resposta a les necessitats actuals d'ordenació i gestió d'aquest espai natural del sud-est de Mallorca, tant en l'àmbit de la conservació del patrimoni natural i cultural com en el del desenvolupament econòmic sostenible de l'espai i l'ús públic d'aquest. Així mateix, establirà una zonificació del Parc, la qual no era obligatòria quan es va redactar el PORN. S'establiran, per tant, les zones d'exclusió, d'ús limitat, d'ús compatible i d'ús general. L'àmbit d'aquest nou PORN serà el mateix que l'actual, i inclourà també tres accessos al Parc amb l'objectiu de donar resposta al problema actual de trànsit rodat.

3.9.1 Programa d'instruments de planificació del Parc

A finals de 2018 per part de la direcció del Parc s'ha redactat el programa anual d'execució (PAE) de 2019, en el qual s'hi han detallat cada una de les actuacions a executar al llarg de l'any, agrupades en projectes o programes, que s'han classificat en 10 àrees de gestió.

3.10 Àrea d'avaluació

L'àrea d'avaluació inclou les accions que tenen com a objectiu avaluar els resultats de les accions previstes als documents de planificació vigents, així com l'adequació dels resultats als objectius inicials.

3.10.1 Programa d'avaluació

La principal actuació dins aquest programa és valorar el grau de compliment del programa anual de 2018 mitjançant l'elaboració d'aquesta memòria de gestió, que recull totes les actuacions que s'han realitzat dins cada àrea de gestió, programa i projecte.